

Public Policy News

Štvrt'ročník Ústavu verejnej politiky FSEV UK, ročník 3, číslo 3/2008, ISSN 1337-7868

V ČÍSLE

ÚVODNÍK

■ VÝBER Z DIPLOMOVÝCH PRÁČ

- POLITICKÝ KONSENZUS A UDRŽATEĽNOSŤ DÔCHODKOVEJ REFORMY V POSTKOMUNISTICKÝCH KRAJINÁCH (I. ČASŤ, R. ŽITŇANSKÝ) 2
-

- VZDELANOSTNÉ A KARIÉRNE POZADIE MANAŽÉROV V SLOVENSKÝCH NEMOCNICIACH (M. BANDÚROVÁ) 6
-

■ VEREJNÁ POLITIKA E-LEARNINGOVO (A. SUCHALOVÁ) 6

■ ÚSTAV VEREJNEJ POLITIKY MÁ DVOCH NOVÝCH ČLENOV 10

■ ROZHOVOR S PROF. LESLIEM A. PALOM (A. SUCHALOVÁ, J. MIŠI-NA, Ľ. MALÍKOVÁ) 11

■ PREDSTAVUJEME PRACOVISKÁ VEREJNEJ POLITIKY

- 15 ROKOV POLITOLÓGIE NA FILOZOFICKEJ FAKULTE PREŠOVskej UNIVERZITY V PREŠOVE (Z. BOUCOVÁ) 15
-

Milí naši čitatelia,

prišiel september - začiatok nového akademického roka a s ním aj zimno-semestrové vydanie Public Policy News. V tomto čísle Vám predstavíme ďalšiu z radu významných osobností vo verejnej politike prof. Leslieho A. Pala z Carleton University v Kanade, ktorý bol hosťom ÚVP v rámci projektu Excelentná univerzita. Študenti celej Univerzity Komenského, ako aj ďalší odborníci či laici mali možnosť vypočúť si jeho dve výborné prednášky na témy z oblasti verejnej politiky a jej teoretických aj praktických aspektov. Na stranách 11 až 14 môžete nazrieť do jeho odborného, ale aj súkromného života, ktorý nám odhalil vo veľmi príjemnom rozhovore.

Z rubriky odborných textov sa s nami s časťou svojej výnimočnej diplomovej práce o dôchodkovej reforme podelil Mgr. Róbert Žitňanský. Prvú z dvoch častí textu o politickom konsenze a udržateľnosti dôchodkovej reformy v postkomunistických krajinách nájdete na stranách 2 až 5. Na šiestej strane nájdete abstrakt ďalšej kvalitnej diplomovej práce Mgr. Moniky Bandúrovej

O úspechu v implementovaní projektu s názvom Modulárny e-learningový program ďalšieho a celoživotného vzdelávania v oblasti verejnej politiky, ktorý nás zamestnával posledných 15 mesiacov sa s Vami podelíme na stranách 6 až 9. Na strane 10 Vám s radosťou predstavujeme aj našich nových kolegov - doktorandov Mag.Phil. Karola Decsiho a Mgr. Mírku Pagáčovú.

Spolu s Inštitútom politológie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, ako ďalšej z našich inštitucionálnych kolegyň, oslávime 15 rokov ich existencie na strane 15.

Príjemné čítanie Vám želá redakcia PPN.

POLITICKÝ KONSENZUS A UDRŽATEĽNOSŤ DÔCHODKOVEJ REFORMY V POSTKOMUNISTICKÝCH KRAJINÁCH (I.)

MGR. ROBERT ŽITŇANSKÝ ■ ■ ■

Jedným z najdôležitejších dôsledkov demografického vývoja vo väčšine vyspelých štátov sveta, ktorý je charakterizovaný zvyšovaním priemerného veku obyvateľstva¹ a dlhodobou klesajúcou pôrodnosťou,² sa stáva akútna alebo očakávaná finančná neudržateľnosť priebežných dôchodkových systémov. Tie sú totiž postavené na princípe pay-as-you-go, teda že systém neakumuluje kapitál, ale priebežne vypláca dôchodcovské dávky ľuďom v poproduktívnom veku z prostriedkov, ktoré doň povinne vložia osoby v produktívnom veku. Spomínané starnutie populácie má však za následok stúpajúci podiel osôb, čerpajúcich zo systému, voči počtu osôb, prispievajúcich do systému. Už viac než dve desaťročia preto v mnohých krajinách sveta uskutočňujú vlády reformy dôchodkových systémov rôzneho druhu a s rôznymi výsledkami.

Pri snahe reformovať dôchodkový systém do úvahy prichádza niekoľko reformných alternatív. Hlavné delenie spočíva v dvoch alternatívach (s množstvom ďalších podmnožín):

- Parametrická reforma, spočívajúca v úprave parametrov systému v snahe predĺžiť jeho finančnú udržateľnosť bez zmeny podstaty systému, teda de facto zachovanie priebežného piliera s jeho úpravami typu zvýšenie veku odchodu do dôchodku, zvýšenie príspevkov do systému, zníženie budúcich dávok zo systému a pod. (staršia koncepcia Medzinárodného menového fondu pre krajiny OECD).
- Paradigmatická reforma, teda zmena podstaty systému nahradením jediné-

ho priebežného systému viacpilierovým dôchodkovým systémom, obsahujúcim aj kapitalizačný pilier. Dve základné stratégie pri tomto type reformy sú:

- » úplná eliminácia priebežného systému v dlhodobom horizonte (tzv. Chilský model),
- » vytvorenie systému, v ktorom budú priebežný a kapitalizačný pilier fungovať paralelne (koncepcia Svetovej banky).

Reforma dôchodkového systému sa od iných štrukturálnych reforiem líši vo viacerých významných aspektoch, vrátane skutočnosti, že pri dôchodkovej reforme existuje pomerne silný „technický konsenzus“ o tom, aký model reformy prináša najlepšie výsledky z hľadiska makroekonomickej stabilizácie, stretáva sa tu menej záujmových skupín a hráčov a náklady reformy sa prejavujú zvyčajne slabšie alebo s väčším časovým odstupom ako pri iných štrukturálnych reformách, napríklad reforme zdravotníctva či vzdelávacieho systému.³ Na druhej strane je pri dôchodkovej reforme latentne prítomná silnejšia averzia na reformné náklady, predovšetkým politické. Táto averzia je daná dlhodobosťou prejavovania sa pozitívnych efektov a výnosov reformy, ktorá významne presahuje časový horizont, v rámci ktorého je „návratnosť“ reformných nákladov žiaduca pre voleného politika (spravidla štvorročné volebné obdobie).

Zavedenie 2. kapitalizačného piliera je do istej miery východiskom pri snahe o elimináciu politických nákladov reformy. Okamžité finančné náklady zavedenia 2. piliera (spojené s nutnosťou zabezpečiť už vzniknuté nároky voči priebežnému systému) nebývajú sprevádzané

Dôchodok: aký bude? (foto: JM)

vysokými politickými nákladmi – pre mladšiu generáciu je zavedenie druhého piliera spojené s prísľubom vyšších dôchodkov v poproduktívnom veku a nárokov staršej generácie sa reforma spravidla nedotkne, pričom finančné nároky na prvý pilier budú po uplynutí minimálnej doby sporenia (začiatku čerpania prvých sporiteľov aj z druhého piliera) postupne klesať.⁴

Veľmi dôležitým aspektom dôchodkovej reformy je stabilita a udržateľnosť nového systému, najmä však druhého kapitalizačného piliera, pretože nastavenie dôchodkového systému vytvára významné dlhodobé motivácie (napríklad motivácie vstúpiť do druhého piliera) a očakávania (týkajúce sa napríklad predpokladanej výšky úspor, ich zhodnotenia a z toho plynúcich príjmov v poproduktívnom veku), ktorých naplnenie by prípadná neudržateľnosť reformy mohla zmarit’.

Pre účely tejto analýzy definujeme „udržateľnosť“ dôchodkovej reformy ako zachovanie jej hlavných parametrov, teda predovšetkým zachovanie existencie povinného 2. kapitalizačného piliera, a v jemnejšom rozlíšení aj ako zachovanie najdôležitejších parametrov 2. pi-

liera (napríklad váha odvodov do druhého piliera na celkovom dôchodkovom odvodovom zaťažení, regulácia investovania správcovských spoločností, povinný alebo nepovinný vstup do systému a pod.) v strednodobom a dlhodobom horizonte.

Špecifikám postkomunistických krajín z hľadiska politickej ekonomie reforiem sa venujú viaceré štúdie,⁵ ktorých spoločným záverom je, že okrem iných faktorov tu hrá pri presadzovaní reforiem dôležitejšiu úlohu (oproti štátom bez totalitnej skúsenosti) intenzita stretu nových formálnych pravidiel (zákonov) so zdedenými neformálnymi pravidlami spoločnosti (spoločenské pravidlá, normy správania a pod.), ktoré sa v porovnaní s formálnymi pravidlami menia oveľa pomalšie. Z hľadiska politickej ekonomie reformy je veľmi dôležitý záver, že vládám, ktoré boli v reformách úspešné, sa podarilo navodiť kombináciu dvoch kľúčových faktorov:

5 Napr. Kornai, J., Haggard S., Kaufman R. (eds.): *Reforming the State: Fiscal and Welfare Reform in Post-Socialist Countries*, Cambridge University Press, 2001, alebo Armeanu, O.: *The Politics of Pension Reform in Central and Eastern Europe: A Roll Call Analysis of Voting in the Polish Sejm*, Chicago 2004.

1 napríklad štatistiky OSN: http://unstats.un.org/unsd/cdb/cdb_series_xrxx.asp?series_code=13630

2 napríklad http://www.unfpa.org/swp/2007/english/notes/indicators/e_indicator2.pdf, alebo http://unstats.un.org/unsd/cdb/cdb_series_xrxx.asp?series_code=13580

3 Nelson, Joan M.: *The Politics of Social Sector Reforms*, Overseas Development Council, Washington D.C. 2000.

4 v porovnaní so stavom bez zavedenia 2. piliera, nie nutne v absolútnych hodnotách.

- získali pre zamýšľanú reformu väčšinovú podporu,
- zmiernili menšinovú opozíciu proti reforme kompromismi v „čistote“ reformy jedným z nasledujúcich spôsobov:
 - » odložením niektorých bolestivých opatrení,
 - » vyňatím niektorých skupín z reformy,
 - » zachovaním miesta pre existujúcu byrokráciu aj v novom systéme, a/alebo
 - » kompenzácia strát v dôchodkovom systéme inými príjmami.⁶

Podstatné pre naplnenie kritéria „úspešnosti“ dôchodkovej reformy je, aby sa zmieňované kompromisy netýkali fundamentálnej podstaty reformy a aby podľa možnosti nemali dlhodobý charakter (teda aby išlo o kompromisy, ktorých trvanie má dočasný charakter), pretože inak môžu významne deformovať systém a znižovať očakávané dlhodobé pozitívne efekty reformy.⁷

Každý tvorca a presadzovateľ štrukturálnej reformy pri úvahách o budúcom osude reformy čelí – s istým zjednodušením – základnej otázke: využiť situáciu, keď vládnu proreformné politické sily, a presadiť reformu čo najrýchlejšie a najúplnejšie, alebo sa ešte predtým usilovať o vybudovanie odborného, spoločenského a politického konsenzu, čo môže priniesť odkladanie reformy alebo nevyužitie príležitosti na jej presadenie? Odpoveď na to, ktorá z týchto dvoch základných stratégií je z hľadiska následnej udržateľnosti reformy efektívnejšia, nie je presne „vypočítateľná“. Pokiaľ ide o načasovanie presadenia reformy, presnejšie než pojem „rýchlosť“ vystihuje podstatu problému pojem „využitie vhodnej príležitosti“. Pri posudzovaní „vhodnej príležitosti“ vstupuje do rozhodovania veľa rôznych faktorov,

6 Brooks, S., James, E.: The Political Economy of Pension Reform, World Bank Research Conference, Washington D.C. 1999.

7 Brooks, S., James, E.: The Political Economy of Pension Reform, World Bank Research Conference, Washington D.C. 1999.

ale vo všeobecnosti sa pri presadzovaní akejkoľvek reformnej agendy potvrdzuje, že aj v tomto prípade platí teória Johna Kingdona o „okne príležitosti“ pre reformu, ktoré sa otvára v prípade, ak sa v jednom čase stretnú tri predpoklady:

- problém musí byť vnímaný ako signifikantný sociálny problém,
 - je zrejmé, ktorá politika tento problém môže vyriešiť (existuje jasný plán reformy),
 - politické prostredie musí byť žičlivé riešeniu problému (dostatočná politická vôľa).⁸
- Vo všeobecnosti sa na základe skúmania reformujúcich krajín dá konštatovať, že existujú predpoklady, ktoré politickú udržateľnosť reformy – teda jej zachovanie bez vážnejších zásahov alebo zmeny jej podstaty – výrazne zvyšujú:
- ak je reforma populárna alebo prinajmenšom široko akceptovaná voličmi,
 - široko akceptovaná relevantnými tvorcami politik a médiami,
 - jej neskoršie zmeny sú nákladné,
 - skupiny odporcov reformy nie sú dobre zorganizované alebo zamerané na tento cieľ.⁹

Z ôsmich skúmaných krajín – Estónska, Lotyšska, Litvy, Poľska, Slovenska, Maďarska, Rumunska a Bulharska – sa politické kontroverzie ohľadom zavedenie 2. kapitalizačného piliera sa s výnimkou Poľska vyskytli v každej z nich. V obsahu a intenzite týchto kontroverzií sa krajiny extrémne odlišovali.

Zo všetkých skúmaných krajín dosiahla kontroverznosť prijímania reformy vysokú úroveň¹⁰ iba v dvoch – na Slovensku a v Maďar-

8 Kingdon, J.: Agendas, Alternatives and Public Policies, Addison-Wesley Educational Publishers Inc., 1995.

9 Beblavý, M.: The political economy of comprehensive social policy reform and emergence of a social policy paradigm: the case of Slovakia.

10 t.j. udržanie reformy, resp. jej kľúčových parametrov, sa stalo predmetom politického súboja

sku. Podobnosť zásahov do reformy po prvej výmene vlád od jej presadenia je povšimnutiahodná. Kým maďarská vláda, vedená stranou FIDESZ, presadila po získaní moci v roku 1998 zmrazenie pôvodne plánovaného zvyšovania odvodových príspevkov do druhého kapitalizačného piliera, slovenská vláda, vedená stranou Smer, zatiaľ k zníženiu príspevku do druhého piliera nepristúpila, hoci to podľa viacerých verejných vyjadrení kľúčových politických aktérov mala v úmysle. Maďarská vláda rozhodla aj o predĺžení otvorenosti systému výrazne nad pôvodne plánovanú lehotu, určenú na rozhodnutie pre účastníkov dôchodkového systému, či chcú alebo nechcú vstúpiť do druhého kapitalizačného piliera. Slovenská vláda, vedená stranou Smer, podobne presadila dočasné znovuo tvorenie druhého kapitalizačného piliera na prvých šesť mesiacov roka 2008, v rámci ktorých môžu sporitelia vystúpiť z druhého piliera a tí, ktorí doň v pôvodne určenej lehote nevstúpili, môžu doň vstúpiť. Na konci roka 2008 bude systém pravdepodobne „otvorený“ opäť.

V prípade Maďarska i Slovenska sa však ukázalo, že v porovnaní s radikálnou opozičnou rétorikou volia protireformné strany výrazne opatrnejší prístup k zmenám v dôchodkovej reforme vo chvíli, keď majú reálnu možnosť meniť ju. Ukázalo sa, že obmedzujú napĺňanie svojich protireformných deklarácií na snahu o parametrické zmeny v novom systéme, ale bez deštrukcie jeho podstaty. V oboch krajinách sa ako najdôležitejšia „poistka“ proti snahám politickej moci vážne zasahovať do systému javí veľmi vysoký počet sporiteľov, ktorí sú zároveň voličmi, čo núti politické strany k opatrenému prístupu. V prípade Slovenska je však tento záver veľmi predbežný, pretože úmysly vlády s dôchodkovým systémom sú pomerne nečitateľné a jej protireformné úsilie osobitne voči druhému kapitalizačnému pilieru – napríklad v úsilí diskreditovať ho v očiach hlavných politických strán a systému boli po výmene vlád menené.

verejnosti, znížiť počet sporiteľov a tým oslabiť prípadné politické dôsledky, spôsobené vážnymi zásahmi do systému – nielenže neutícha ani v polovici volebného obdobia, ale sa ďalej stupňuje.

Záver, ktoré možno na základe skúsenosti dvoch stredoeurópskych postkomunistických krajín z kontroverzií ohľadom reformy dôchodkových systémov vysloviť, teda znejú:

- Ak má byť politický konsenzus dostatočujúci na bezproblémovú politickú udržateľnosť dôchodkovej reformy po jej prijatí, musia v ňom byť obsiahnuté všetky hlavné politické strany. Ak súčasťou konsenzu nie je hoci len jediná, ale z hľadiska podpory voličov významná politická strana, nemusí to byť pre udržateľnosť reformy dostatočujúce, ako ukazuje príklad Slovenska, kde o nutnosti zásadnej reformy existoval v čase prijímania reformy (2003) takmer úplný politický konsenzus, s výnimkou jedinej politickej strany Smer.
- Ak dosiahnutie politického konsenzu nie je pred presadením reformy možné, javí sa ako efektívne presadiť reformu čo najrýchlejšie aj bez neho, pretože empirická skúsenosť zatiaľ ukazuje, že protireformné strany po prevzatí moci nemenia podstatu dôchodkovej reformy a majú sklon meniť len jej parametrické nastavenie.
- Kľúčové pre zaistenie udržateľnosti reformovaného dôchodkového systému je zaistiť mu vysokú spoločenskú popularitu (vyjadrenú napríklad počtom ľudí, ktorí vstúpia do 2. piliera), odbornú a mediálnu podporu, pretože práve táto popularita a podpora je jedným z kľúčových faktorov platnosti bodu b.), teda že protireformné strany napriek svojej opozičnej rétorike nesiahajú po prevzatí moci na fundamentálnu podstatu reformy.

dokončenie v budúcom čísle
Mgr. Robert Žitňanský

VZDELANOSTNÉ A KARIÉRNE POZADIE MANAŽÉROV V SLOVENSKÝCH NEMOCNICIACH

MGR. MONIKA BANDÚROVÁ ■ ■ ■

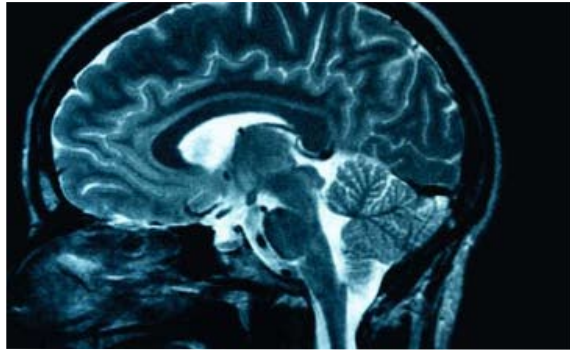
Z diplomovej práce Mgr. M. Bandúrovej z priestorových dôvodov prinášame len abstrakt.

■ ABSTRAKT

Nemocnice ešte stále predstavujú čiernu skrinku vstupov a výstupov, bez hlbšieho pochopenia vnútornej organizácie a riadenia. Nárast súkromných investícií do verejného zdravotníctva vytvára širší priestor pre diskusiu o kvalite manažmentu a uplatňovaní ekonomických princípov v riadení nemocníc, a preto môžeme predpokladať, že význam efektívneho manažmentu nemocnice bude narastať. Cieľom práce je poskytnúť empirické dáta o súčasnom stave manažmentu všeobecných nemocníc. Prostredníctvom vzdelanostného a kariérneho pozadia definuje, akými typmi sú obsadzované pozície riaditeľov a námestníkov. Zodpo-

vedá, ktoré profesie sú zastúpené na čelných pozíciách nemocníc a aké sú najčastejšie kariérne cesty výkonného manažmentu. Vzhľadom k tomu, že viaceré nemocnice sa od seba navzájom líšia, či už právnou formou, typom vlastníctva, veľkosťou alebo významom, práca skúma aj rozdiely vo veľkosti výkonného manažmentu a v organizačných štruktúrach.

Mgr. Monika Bandúrová

Zameranie na mozgy v našom zdravotníctve
foto: internet (http://www.flickr.com/photos/the_furnace/)

VEREJNÁ POLITIKA E-LEARNINGOVO

MGR. ALEXANDRA SUCHALOVÁ ■ ■ ■

■ O PROJEKTE

Ústav verejnej politiky (ÚVP) je malou vedeckou inštitúciou najmladšej Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave, čo však vôbec nie je prekážkou pre vytvorenie a získanie projektu, ktorý je svojim obsahom aj formou jedinečný a prakticky veľmi efektívne využiteľný. Práve takýto projekt s názvom Modulárny e-learningový program ďalšieho a celoživotného vzdelávania v oblasti verejnej politiky sme začali implementovať s finančnou podporou Európskeho sociálneho fondu (ESF) v júli minulého roka. Počas 15 mesiacov sa nám podarilo preklopiť všetky povinné predmety, ktoré sa vyučujú na ÚVP

ako nevyhnutný základ pre dobrú orientáciu vo verejnej politike, do e-learningovej podoby; získať a tiež ďalej posunúť nové zručnosti, skúsenosti a vedomosti účastníkom programu. Projekt sme aj napriek viacerým problémom dotiahli do úspešného konca a dnes hľadáme spôsoby ako vzdelávanie prostredníctvom e-learningu využívať a poskytovať aj naďalej. A keďže ide o jedinečnú skúsenosť, bola by škoda nepodeliť sa o ňu.

■ IDEA, CIELE, AKTIVITY...

Potreba či samotný nápad realizácie takéhoto projektu vyplynul zo skúseností pracovníkov ÚVP, ktorí sa venujú verejnej politike už nie-

koľko rokov nielen na úrovni akademickej, ale poznajú aj jej praktické aspekty a problémy, ktoré nedostatok znalostí z tejto problematiky prináša napr. zamestnancom verejného sektora. Preto ako jeden z hlavných cieľov projektu bolo skvalitniť ľudské zdroje v oblasti verejnej politiky rozšírením možností ďalšieho a celoživotného vzdelávania o prvý akreditovaný modulárny program vzdelávania v oblasti verejnej politiky založený na báze e-learningu, ktorý výrazne zľahčuje časovú náročnosť dochádzania za štúdiom. Okrem spomenutého hlavného cieľa, projekt sledoval aj ďalšie čiastkové ciele ako medzi ktoré patrí napríklad zvýšenie digitálnej gramotnosti účastníkov projektu, rozšírenie zručností lektorov ÚVP, zabezpečenie akreditácie programu a pod. Na dosiahnutie takto stanovených cieľov bol navrhnutý súbor logicky na seba nadväzujúcich aktivít, ktoré boli postupne realizované. Keďže ich počas celého projektu bolo naozaj

veľa, budeme sa venovať aspoň tým najdôležitejším.

■ KÝM SME UČILI, MUSELI SME SA NAUČIŤ...

Keďže aj pre samotných lektorov na ÚVP bolo využívanie e-learningových nástrojov na vyučovanie verejnej politiky veľkou neznámou, prvým nevyhnutným krokom bolo zabezpečenie školenia práve pre nich. Toto zrealizoval prof. Miroslav Fikar zo Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, ktorý sa vzdelávaniu cez e-learning venuje už niekoľko rokov. Jeho školenie predstavilo prostredie e-learningového softvéru moodle, prostredníctvom ktorého celé vzdelávanie prebiehalo. Ukázal ako využívať jednotlivé nástroje tohto prostredia ako napr. zadávanie odkazov na povinnú literatúru, poskytovanie rôznych materiálov na stiahnutie, realizovanie elektronického odovzdávania zadaní a online diskusií so študentmi, tvorenie

Odovzdávanie osvedčení a následná diskusia sa niesli v príjemnej a neformálnej atmosfére (foto: JM)

jú ďalší záujemcovia, ktorí by chceli absolvovať takéto štúdium. Úspešne skončiť program spolu so získaním osvedčenia sa podarilo 18 študentom a 19 študentov bolo úspešných čiastočne, to znamená, že absolvovali minimálne jeden predmet. Zaujímavým a následne aj obdivuhodným faktom je vekové rozpätie úspešných absolventov. Kým najmladší mali okolo 25 rokov, najstarší absolventi nášho programu sú len pár rokov pred dôchodkovým vekom a napriek tomu úspešne zvládli e-learningové štúdium.

■ PÁR DOJMOV NA ZÁVER...

30.9.2008 projekt Modulárny e-learningový program ďalšieho a celoživotného vzdelávania v oblasti verejnej politiky skončil a je čas sa obzrieť dozadu a zhodnotiť jeho úspechy a tiež nedostatky. Celkovo je možné konštatovať a potvrdiť to aj reakcie študentov v hodnoteniach a pri malom poseďi na záver pri príležitosti odovzdávania certifikátov, že celkovo vyučovanie verejnej politiky prostredníctvom e-learningu bolo príjemnou a osožnou skúsenosťou, že vedomosti, ktoré získali im pomohli sa lepšie zorientovať v niektorých spoločenských problémoch a že verejná politika je veľmi potrebný vedný odbor ako taký. Na čo však poukázali a čo jednoznačnou nevýhodou vzdelávania cez e-learning, že chýba priamy „zoči-voči“ s lektorom a spolužiakmi,

že celé vzdelávanie prebieha veľmi anonymne. Aj napriek možnosti online diskusií, osobný kontakt a možnosť ústnej diskusie nie je nahraditeľný.

Za kritické miesto projektu možno považovať celkový počet úspešných absolventov, ktorí tvoria ani nie polovicu všetkých prihlásených účastníkov. Napriek snahe o zistenie dôvodov predčasného ukončenia štúdia sa nám tieto nepodarilo zistiť, tak predpokladáme, že napriek takmer úplnej flexibilitě štúdia je toto náročné spojiť s pracovnými povinnosťami.

Asi žiadna práca nikdy nemá len svetlé stránky, ale vždy sa vyskytnú aj problémy, ktoré je potrebné riešiť a to nemusí byť zakaždým jednoduché. Výnimkou nebol ani tento projekt nášho ÚVP. Avšak problémy, ktoré sa objavili sa nám podarilo úspešne zvládnuť bez trvalých následkov, sme bohatší o nové skúsenosti s realizáciou e-learningového vyučovania a zostáva nám okrem výborne vybudovaných stránok predmetov aj dobrý pocit z dobre vykonanej práce. Už len „nezaspáť na vavrínoch“ a nájsť spôsob ako zabezpečiť udržateľnosť našej začatej snahy.

Mgr. Alexandra Suchalová

Projekt bol podporený v rámci operačného programu JPD cieľ 3 spolufinancovaného

Európskym sociálnym fondom. Viac informácií o Európskom sociálnom fonde môžete získať na stránke www.esf.gov.sk

Odovzdávania osvedčení sa zúčastnili i Erik Láštík, PhD. a Mgr. Karol Deecí (foto: JM)

testov a pod. Vyzbrojení týmito vedomosťami a s pomocou príručky sa začalo vytváranie e-learningových verzí jednotlivých predmetov, čo bolo ďalšou dôležitou aktivitou.

■ OKREM VZDELÁVANIA...

Medzi tým ako prebiehalo vytváranie predmetov bolo zrealizovaných niekoľko ďalších aktivít, medzi ktoré patrili analýza potrieb obsahu vzdelávania, cieľom ktorej bolo upravenie obsahu predmetov podľa potrieb trhu; spropagovanie programu – marketing, následne prijímacie konanie budúcich účastníkov programu, vytvorenie príručky pre študentov, ktorá slúžila ako základná pomôcka pri zorientovaní sa v programe, ďalej mimoriadne dôležité získanie akreditácie od Ministerstva školstva SR pre program s názvom Verejná politika; zabezpečenie technického vybavenia, povinný monitoring pre Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny; zabezpečovanie autorských práv na povinnú literatúru a mnoho ďalších.

■ HARMONOGRAM PROGRAMU VZDELÁVANIA, PRVÍ ŠTUDENTI, PRVÍ ABSOLVENTI...

Celkovo bolo v rámci programu ponúknutých a lektormi odučených trinásť predmetov, z toho v prvom semestri päť predmetov a v druhom semestri osem predmetov. Každý semester trval desať týždňov. Ponúkané predmety boli rozdelené do troch skupín podľa obsahu na: základy verejnej politiky, horizontálne témy vo verejnej politike a sektorové politiky. Každý zo študentov, ktorí sa do programu hlásili, si mali možnosť vybrať ľubovoľný počet predmetov, ktoré chceli navštevovať, avšak podmienkou absolvovania programu, ktoré bolo potvrdené aj získaním akreditovaného osvedčenia, bolo úspešne zvládnuť minimálne jeden predmet z každej z vyššie uvedených skupín predmetov.

Záujem o účasť na programe bol pomerne veľký, celkovo sa prihlásilo 91 záujemcov a všetci boli na štúdium prijatí. Napriek ukončení prijímacieho procesu, doteraz prichádza-

Európsky sociálny fond

ÚSTAV VEREJNEJ POLITIKY MÁ DVOCH NOVÝCH ČLENOV

■ **MAG. PHIL. KAROL DECSI,**
INTERNÝ DOKTORAND ÚVP

Narodil sa v Nových Zámkoch, ale už 6 rokov žije vo Viedni, kam odišiel po rok a pol ročnom štúdiu na Ekonomickej Univerzite v Bratislave. Na Universität Wien začal študovať medzinárodné obchodné hospodárstvo. Skúsenosti z pôsobenia v študentskom parlamente na univerzite ho motivovali pridať do študijného zamerania politické vedy a ekonómiu. Počas štúdia pracoval na viedenskej Wirtschaftsuniversität v centre pre informatiku a na skúšobnom oddelení, kde spolu s odbornými asistentmi robil dozor na tzv. veľkých skúškach (ako napr. verejné právo, verejná ekonomika, informatika atď.). Podľa jeho vlastných slov, na Ústav verejnej politiky FSEV UK sa dostal úplne náhodne, keď si prezeral stránky Univerzity Komenského a hľadal príbuznú oblasť pôsobenia k tej, ktorú skúmal vo svojej diplomovej práci - výskum administratívy v Rakúsku.

■ **MGR. MIROSLAVA PAGÁČOVÁ,**
INTERNÁ DOKTORANDKA
ÚVP

Narodila sa v Bratislave, kde v roku 2008 aj ukončila štúdium na Katedre politológie Filozofickej fakulty UK. V rokoch 2005 až 2006 sa v mimovládnej neziskovej organizácii Občan a demokracia venovala vzdelávacím projektom a monitorovaniu fungovania súdnictva na Slovensku. Od roku 2006 pracuje ako projektová asistentka v Transparency International Slovensko, kde sa zaoberá najmä oblasťou zvyšovania etiky a transparentnosti a občianskej participácie vo verejnom sektore, predovšetkým na samosprávnej úrovni. Záujem o výskum fungovania politických vzťahov a sietí, tvorby, implementácie a evalúacie politik je aj dôvodom, prečo sa rozhodla pokračovať doktorandským štúdiom na Ústave verejnej politiky.

PROF. LESLIE A. PAL

MGR. ALEXANDRA SUCHALOVÁ, MGR. JURAJ MIŠINA,
PROF. PHDR. LUDMILA MALÍKOVÁ, PHD. ■ ■ ■

V minulom čísle PPN sme predstavili prof. Guya B. Petersa z University of Pittsburg, ktorý nás poctil návštevou vďaka projektu Excellentná Univerzita. V jesennom čísle PPN Vám predstavujeme ďalšieho významného experta v oblasti verejnej politiky prof. Leslieho A. Pala z Carleton University, Kanada, ktorého sme hostili v rámci rovnakého projektu. Bratislavu navštívil v dňoch 25. a 26. septembra 2008. Súčasťou jeho programu boli dve prednášky, z ktorých prvá predstavila študentom začínajúcim študovať verejnú politiku jej základy a druhá sa venovala skúsenostiam prof. Pala ako konzultanta a človeka pracujúceho aj v praxi. Obe prednášky mali veľký úspech.

Leslie Pal stál už pri samotnom vzniku ÚVP – v časoch keď sa kreovalo kurikulum odboru verejná politika na FSEV. V rokoch 2002-2003 sa vytvorila pracovná skupina v zložení súčasných pedagógov ÚVP (Ludmila Malíková, Miroslav Beblavý, Emília Sičáková-Beblavá, Katarína Staroňová) a zahraničných expertov popredných univerzít s vyučovaním odboru verejná politika (Leslie Eliason z Monterey Institute of International Studies USA, Ig Snellen z Rotterdam University Holandsko a Leslie Pal z Carleton University, Kanada). Toto snaženie vyvrcholilo workshopom v júni 2003, na ktorom sme spoločnými silami dotvorili súčasný magisterský program verejnej politiky. Celý proces nebol jednoduchý, keďže sme sa snažili vytvoriť program podobný existujúcim osvedčeným programom, ale pritom aj vyhovieť požiadavkám na vzdelávací program v tomto regióne. Leslie svojim pragmatickým prístupom mnohokrát vstúpil do diskusie, kde sa už zdalo, že niet východiska.

V júni 2004 sa uskutočnil ďalší workshop, tentokrát už k samotným sylabom jednotlivých predmetov. Okrem Leslieho Pala sa workshopu zúčastnil aj Bill Dunn z Pittsburghskej uni-

verzity a obaja pomáhali pedagógom pri príprave svojich syláb – a to aj zakomponovaním interaktívnych prvkov do výučby.

Sme nesmierne radi, že Leslie má možnosť vidieť prvé plody tohoto úsilia – fungujúci magisterský program a pri tomto stretnutí prednášať študentom ÚVP, ktorí ho poznajú z povinnej literatúry.

A.S.: Leslie, you mentioned that before you arrived to Bratislava, you participated at the conference in Finland. Can you tell us something about the conference?

L.P.: It was three days conference, from September 22th to 24th organized by University of Tampere and it was on subject of power. I gave the paper on the role of global policy networks and global policy communities around public sector reform, but the rest of the papers were more philosophical and sociological oriented, so it was very interesting.

The conference was held in Tampere, which is about two hours North from Helsinki. I got there on Saturday, had little bit of time Saturday evening and Sunday morning on Helsinki, which I love. It's a nice pretty little city. Then I went up to Tampere on Sunday evening and the conference started on Monday.

A.S.: How was the weather? Cold?

L.P.: No, it was beautiful. Everybody was saying "wow, it's unusual..." There was one cold day in Tampere, but the rest was sunny and very nice northern light, sharp and clear.

A.S.: And then after conference you arrived to Bratislava, but this is not your first time in Bratislava, is it?

L.P.: This is my third time in Bratislava. I was here, I believe, in 2004 and I was here for initial consultation to help to design this program.

prof. Pal počas prednášky (foto: JM)

We had an international group come together to discuss the curriculum, program structure, content of courses and it was very very stimulating and very interesting and for me it's wonderful to see how in just such a short space of time this program has just exploded. I mean 80 students in program is amazing. And then I was here last Fall, last October, because I was asked by LGI to conduct an evaluation, so I was here doing interviews etc.

A.S.: Obligatory question: ☺ Do you like Bratislava?

L.P.: I love it, it's great. Especially the old city, it's very pretty and beautifully preserved and its very pleasant and livable, easy to walk around.

A.S.: Which other cities in Europe have you ever visited?

L.P.: Ok, let's start from the North... Belfast, London, Tampere, Helsinki, Moscow (if you count Moscow in Europe), Nižny Novgorod, Budapest, Brussels, Paris, Prague, Vienna, Rome, Madrid, Barcelona...

A.S.: On business or as holiday destination?

L.P.: Most of them on business... Yeah, either lecturer, research, teaching... sometimes a lit-

tle bit for holiday, but usually it was associated with some kind of official function.

J.M.: You mentioned Budapest and LGI as well. Do you have long-term relationship with LGI?

L.P.: I used to, but the program I was participating on finished, so I don't maintain any long-term contact with LGI. I love Budapest, my father was Hungarian, but I don't speak Hungarian unfortunately...

J.M.: Do you maintain any family ties in Hungary?

L.P.: No, my father ran away from home just before Second World War and then, when the war was over, he moved to Canada. He and my mother settled in Montreal, where I was born and grown up. He used to say that he had something like seven brothers in Hungary and just before the wall fell in 1989, I was teaching in Berlin with my wife and my son and we decided to have driving holiday through Europe and we went to Hungary too. I knew the name of the town, so we went there, but under the communist regime it was not simple, we had lot of troubles with finding a place to stay and we had a young child, so we decided to get out of there as quickly as possible.

A.S.: So, you mentioned your son... is he the only child?

L.P.: No, I have three children. My oldest son is 24 years old, middle son is 18 and my daughter is 14. Well, I don't have many experience with 14-years old girls, some experience with boys... ☺ My oldest son finished his studies undergraduate degree last year and then he started working, earning money and studying Mandarin (Chinese). He spent some time teaching English in China and also perfecting his Chinese, then he left and travel across the Europe with his girlfriend, spent some time in South Asia. And in November he is planning to settle down in China and start teaching English and he want to stay there for a while... My middle son is at small university in Eastern part of country and my daughter is just in high school. And I have a dog... ☺

A.S.: Ok, let's talk about you as a teacher, as lecturer... Do you have special courses for your PhD. students how to write papers and about the methodology?

L.P.: We have a doctoral seminar and they also have two methods courses, which they have to take, quantitative and qualitative methods and then they have this doctoral seminar, which I teach, which runs from September to April and we do readings and we do some analysis of proposals... We don't teach writing, but students have to produce drafts of proposal and I comment, and then they do second draft, sometimes third draft and then we have discussion... Except of this doctoral seminar I teach master course Public Policy Analysis, then I teach one undergraduate course on Policy Development.

E.M.: Do you have any idol or example in your personal or professional life?

L.P.: Well, this maybe sounds a little silly, but actually my mother. I admire her tremendously and I have come to admire her more and more over the years, because she has quite a difficult

life, immigrant, she has German background, having moved to Canada, learn different language, accommodate the customs, raised three children... So she is very very gentle, religious, kind person and it's been a real example to me of good conduct, love and support...

And in terms of professional life I think it's still true that intellectually I really appreciate Karl Popper, Austrian philosopher, who ended up in the UK. He wrote Open Society for example, which the Open Society Institute is kind of modeled on. I admire both the content what he wrote, but also the way he wrote. English is his second language, but he wrote very beautiful, crystal clear English.

E.M.: Do you have a special advice for our young PhD. students?

L.P.: I would say three things. I strongly recommend you to try to set yourself a quota and write something every day. Five days a week, six days a week, whatever four double-spaced pages. When I wrote my dissertation, most people write better in the morning, because they are more energetic... Every morning Monday to Friday I would get up and no matter how long it took, if it took till evening, my quota was four double-spaced pages. It did not have to be perfect, it did not have to be Shakespeare, I just needed to get four pages. And it is unbelievable satisfying, I mean in five days, you have twenty pages, in ten days you have forty pages and then it starts to look like production... Two, three, four weeks – month and you actually have something and you can hold it in your hand... And then in the afternoon I was thinking what I am going to write on the next day, write an outline, read articles get things ready for the next day and then have dinner, enjoy the evening and then again get up and do the same thing next four pages... And if you have this discipline, you actually will get the thing done... Well, this is number one.

15 ROKOV POLITOLÓGIE NA FILOZOFICKEJ FAKULTE PREŠOV-
SKEJ UNIVERZITY V PREŠOVE

PHDR. ZLATICA BOUCOVÁ, CSC. ■ ■ ■

Na Prešovskej univerzite bola založená katedra politológie ako druhá na Slovensku (pod pôvodným názvom katedra sociálno-politologických vied) v ak. roku 1993/94, kedy na ňu nastúpili prví študenti, ktorí študovali politológiu v kombinácii s ďalším predmetom (jazyky, história, filozofia, etika). Podľa rozhodnutia MŠ SR na odporúčenie Akreditačnej komisie od r. 1999/2000 je magisterské štúdium politológie jednodoborové. V súčasnosti zabezpečuje Inštitút politológie (zmena názvu v roku 2005 súvisela s vnútornou reorganizáciou FF PU v Prešove) všetky tri stupne vysokoškolského vzdelania v odbore politológia.

Na Inštitúte pracuje deväť pracovníkov na plný úväzok, traja interní a piati externí doktorandi. V priebehu existencie pracoviska sa postupne jeho pracovníci zapájali do riešenia vedeckých projektov v rámci VEGA, KEGA a APVV, ako aj inštitucionálnych úloh. Z hľadiska výskumných tém sa pracovníci inštitútu venujú vcelku rôznorodým oblastiam, ktoré však poskytujú pomerne komplementárny obraz spoločnosti. Nosnými témami sú problematika národnosti, identity a integrity (M. Gbúrová), filozofického myslenia V. Solovjova (I. Dudinská), problematika médií a moci v spoločnosti a politike (Z. Buocová), volebné systémy a pravidlá (V. Dancišin), radikalizmus a nacionalizmus v medzinárodnej politike (T. Kozíak), národnosti, procesy transformácie a samosprávy (J. Šutajová), filozofické aspekty otvorenej spoločnosti (D. Dobiaš), globalizácia, jej aspekty a prejavy (I. Mattová), otázky ekonomického myslenia a transformácie (J. Kriššák).

Vedecká činnosť našla svoje vyjadrenie v publikačných a kvalifikačných aktivitách. Za obzvlášť významné to považujeme v súvislosti s tým, že personálne zloženie pracoviska je budované z vlastných zdrojov. Publikačná čin-

nosť má výstupy nielen v príspevkoch na domácich a medzinárodných konferenciách, ale tiež v monografiách a učebných textoch pre vysoké i stredné školy.

Ako jeden z dlhodobých projektov, ktorý organizačne i obsahovo zabezpečuje Inštitút politológie, sú Prešovské politologické dni, ktoré v týchto dňoch oslavujú svoje 10. výročie. Tematicky boli zamerané na konkrétne významné politické témy a udalosti a pravidelne sa na nich zúčastňujú politológovia, sociológovia, právnici, psychológovia, historici a ekonómovia zo Slovenska, Českej republiky, Poľska, Ukrajiny, USA, Maďarska. Z každého z týchto podujatí vyšiel zborník príspevkov, ktorého názov je identický s názvom konferencie a vždy pod editorstvom riaditeľky inštitútu, prof. PhDr. Marcely Gbúrovej, CSc. Prvá konferencia v r. 1995 bola venovaná téme Parlamentná demokracia a formovanie občianskej spoločnosti. Mala veľmi dobrý ohlas a to nás povzbudilo v našom zámere pokračovať v tomto type stretnutí aj v ďalších rokoch. Zatiaľ posledné stretnutie tohto typu je 16.-17.10.2008 na tému Medzikultúrny dialóg. Stav – kontexty – perspektíva.

Inštitút politológie si postupne budoval a rozvíja tiež medzinárodné kontakty, ktoré sa pretavili do podpísaných dohôd s politologickými a príbuznými pracoviskami v Českej republike, Poľsku, Maďarsku, Turecku, Anglicku a na Ukrajine. Miera rozvinutosti týchto kontaktov je rôzna, ale postupne sa prejavuje nielen vo vzájomnej účasti na konferenciách, učiteľských a študentských mobilitách, ale aj v príprave spoločných výskumných projektov.

PhDr. Zlatica Buocová, CSc.
autorka je odborná asistentka na
Inštitúte politológie Filozofickej fakulty
Prešovskej univerzity v Prešove

Poslucháreň č. 19 bola počas prednášky prof. Pala plná (foto: JM)

Number two, if you can... I know there are always constraints on funding, but go to as many conferences as you can, that are directly related to your topic and that's for two reasons. First it's that on the conference you can see the cutting edge... I mean, if you pick up a journal article, it's been submitted a year ago, so it's actually a year behind where the discipline is in your area. So if you go to conference, people are actually presenting recent research, it's just been done and you get much better idea, what is happening in your area. Plus you can get to meet a people, who are important figures in your field. Most academics are more than happy to chat with graduate students, find out what you are doing. If you meet someone, you can ask him for advice, you can write him later if you got a problem. So you get to know people, who are active in your field and that's really important.

Thirdly, you know, mentors are most important persons. Really seek out those people, who can provide the best help for you, don't be shy about that, because it's those mentors, who have the experience, they know the subject area, they know specific things... Well, it's amazing how much a good mentor can help you!

So those three things are probably the most important lessons from me.

A.S.: Thank you very much for this very nice chat and hopefully see you soon.

Profesor Leslie A. Pal je profesorom verejnej politiky a verejnej správy na Carleton University od roku 1992. V rokoch 2001 - 2005 bol riaditeľom School of Public Policy and Administration. Pôsobí vo viacerých národných i medzinárodných asociáciách, ako aj v redakčných radách odborných časopisov. V súčasnosti sa podieľa na riadení Centra dobrého spravovania a verejného manažmentu na Carleton University a je tiež predsedom akreditačnej komisie Kanadskej asociácie študijných programov verejnej správy.

Ako konzultant pôsobil v Hong Kongu, Ukrajine, Rusku, Arménsku a Gruzínsku, ako pedagóg v Maďarsku, Bosne a Hercegovine a Mongolsku. Na 20. svetovom kongrese Medzinárodnej politologickej asociácie (IPSA) v roku 2006 bol zvolený za člena výkonného výboru Asociácie. Jeho výskumné záujmy majú veľmi široký záber. Realizoval výskumy v oblasti poistenia v nezamestnanosti, sociálnych hnutí, povojnových politík týkajúcich sa občianstva Kanady a internetu. Jeho najnovšie výskumy sa týkajú globalnej správy vecí verejných (vrátane prostredia internetu), medzinárodného transferu a šírenia politík, mechanizmov transferu politík a vplyvov globalizácie na verejnú politiku.

Prof. Pal je autorom alebo editorom 24 monografií, 60 odborných článkov alebo kapitol v zborníkoch a 44 pozvaných prednášok. Medzi jeho najnovšie publikácie patria Beyond Policy Analysis: Public Issue Management in Turbulent Times, Parameters of Power: Canada's Political Institutions (spolu s K. Archer, R. Gibbins, R. Knopff, H. MacIvor).

■ PUBLIC POLICY NEWS

Public Policy News je štvrtoročník vydávaný Ústavom verejnej politiky FSEV UK.

Ročník: 3, číslo: 3/2008

ISSN: 1337-7868

Ak chcete PPN dostávať emailom, napíšte nám na publicpolicynews@gmail.com a budeme vám ho pravielne posielat'.

Elektronickú verziu si môžete stiahnuť na <http://old.fses.uniba.sk/ustavy/ppm/>

■ REDAKČNÁ RADA

Predsedníčka:

Ing. Emília Sičáková-Beblavá, PhD.

Členovia:

prof. PhDr. Ľudmila Malíková, PhD.

Mgr. Katarína Staroňová, PhD.

Mgr. Juraj Mišina

Mgr. Ivan Rončák

Mgr. Alexandra Suchalová

■ GRAFICKÁ ÚPRAVA

Mgr. Juraj Mišina

■ REDAKCIA

Ústav verejnej politiky FSEV UK

Odbojárov 10/a

P. O. Box 129

820 05 Bratislava 25

publicpolicynews@gmail.com

Tel.: 02/501 17 660

■ KONTAKTY NA AUTOROV

Prof. PhDr. Ľudmila Malíková, PhD.

malikova@fses.uniba.sk

PhDr. Zlatica Buocová, CSc.

buocz@unipo.sk

Mgr. Monika Bandúrová

monika.bandurova@gmail.com

Mgr. Juraj Mišina

misina@fses.uniba.sk

Mgr. Alexandra Suchalová

suchalova@fses.uniba.sk

Mgr. Robert Žitňanský

zitnansky@tyzden.com

